

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Grzegorz Tyrka
Protokolant	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2021 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy R. N. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

przy udziale (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania R. N. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 marca 2021 r. **nr** (...)

- zmienia częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż R. N. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 9 września 2014 roku;
- umarza postępowanie w pozostałym zakresie;
- przekazuje wniosek R. N. (1) zawarty w piśmie procesowym z dnia 15 czerwca 2021 roku o objęcie ubezpieczeniem społecznym u płatnika składek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N. z tytułu umowy zlecenia za okres od dnia 1 września 2009 roku do dnia 8 września 2014 roku;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz R. N. (1) kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 marca 2021r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że R. N. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w N. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 września 2009r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że R. N. (1) do października 2014r. był jedynym wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością(...)i jednocześnie od 1 września 2009r. miał zawartą umowę o pracę. Umowa taka nie nawiązuje jednak stosunku pracy, gdyż między spółką a jedynym wspólnikiem brak jest stosunku podporządkowania, który jest jednym z elementów stosunku pracy. Stosunek prawny łączący R. N. (1) z (...) Sp. z o.o. w N. pozbawiony jest konstytutywnych cech stosunku pracy jakimi są wykonywanie działalności zarobkowej na rzecz i ryzyko innej osoby w warunkach podporządkowania. Zatem umowa o pracę R. N. (1) jest nieważna z mocy prawa i w konsekwencji brak jest podstaw do objęcia ww. ubezpieczeniami pracowniczymi.

W odwołaniu od decyzji R. N. (1) wniósł o jej zmianę przez ustalenie, że nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 września 2019r. do 8 września 2014r., ale podlega obowiązkowo ubezpieczeniom jw. od 9 września 2014r. do nadal. Odwołujący wniósł także o zasądzenie na swoją rzecz od organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że argumentacja organu rentowego o braku możliwości pozostawiania w stosunku pracy jedynego wspólnika Spółki nie może mieć zastosowania do okresu od 9 września 2014r., ponieważ wówczas Spółka miała dwóch wspólników, ponadto od 2015r. odwołujący nie jest już członkiem zarządu lecz prokurentem samoistnym. Nadto nieważność umowy o pracę nie przesądza o braku możliwości późniejszego nawiązania stosunku pracy przez przystąpienie do jej wykonywania za wynagrodzeniem. Stąd wadliwość w zakresie nawiązania stosunku pracy pomiędzy odwołującym a Spółką zaistniała tylko w określonym momencie, to jest 1 września 2009r., ale następnie praca od 9 września 2014r. była faktycznie wykonywana za wiedzą i aprobatą Spółki w warunkach podporządkowania i pod kierownictwem Spółki.

W piśmie procesowym z 15 czerwca 2021r. odwołujący nadto domagał się zmiany decyzji zaskarżonej przez stwierdzenie, że jako zleceniobiorca u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w N. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 1 września 2009r. do 8 września 2014r.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wniósł także o zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

zainteresowana (...) Sp. z o.o. w N. zajmuje się transportem międzynarodowym. Spółka zatrudnia około 200 osób na podstawie umów o pracę i umów zlecenia. Głównie zatrudnia kierowców. W pierwszym okresie objętym decyzją zaskarżoną, to jest od 1 września 2009r. do 8 września 2014r. odwołujący R. N. (1) był jedynym wspólnikiem tejże Spółki. Wskutek umowy sprzedaży udziałów z 9 września 2014r. odwołujący sprzedał połowę swoich udziałów w Spółce na rzecz M. I.. Od tego czasu do nadal w spółce jest już dwóch wspólników mających po 50% udziałów w Spółce. Odwołujący do 2015r. był Prezesem Zarządu zainteresowanej Spółki, natomiast według wpisu do KRS z 10 czerwca 2015r. Prezesem Zarządu został R. N. (2), syn odwołującego.

W dniu 31 sierpnia 2009r. (...) Sp. z o.o. w N. zawarła z odwołującym R. N. (1) umowę o pracę na czas nieokreślony od 1 września 2009r. na stanowisko dyrektora ds. transportu w pełnym wymiarze czasu pracy

za wynagrodzeniem 6 000 zł. Według zakresu obowiązków do zadań odwołującego należało: planowanie i organizowanie pracy działu transportu; koordynowanie wykonywania zleceń transportowych; organizowanie pracy pracowników zatrudnionych na stanowiskach mechaników; zaopatrywanie firmy w części do użytkowanych pojazdów; dokonywanie zakupu taboru samochodowego oraz jego dobór w zależności od potrzeb firmy; nadzorowanie nad sprawnym funkcjonowaniem obszarami takimi jak transportu spedycji oraz działu technicznego; nadzorowanie przeglądów i napraw użytkowanych pojazdów; kontrolowanie pojazdów pod względem technicznym.

W drodze porozumienia zmieniającego z 2 grudnia 2013r., z dniem 2 grudnia 2013r. wprowadzono zmiany w zakresie rodzaju wykonywanej pracy odwołującego powierzając mu stanowisko dyrektora ds. rozwoju. Następnie w dniach 31 grudnia 2015r., 31 maja 2017r. zostały zawarte kolejne porozumienia zmieniające w zakresie wysokości wynagrodzenia odwołującego przyznające odwołującemu wynagrodzenia w wysokości kolejno: 9 000 zł i 10 000 zł. Równocześnie kierowcy zatrudnieni w zainteresowanej Spółce otrzymywali łączne wynagrodzenia w wysokości od 6 000 zł do 9 000 zł.

Zakres obowiązków odwołującego na stanowisku dyrektora ds. rozwoju był bardzo szeroki, bowiem odwołujący zajmował się zakupem taboru samochodowego, zatrudnianiem pracowników, organizowaniem im pracy, pozyskaniem kontrahentów. Dokumentację o współpracy z kontrahentami podpisywał zarząd. W kwestii obowiązków odwołującego był tzw. pion techniczny, czyli warsztat, organizacja pracy kierowców, organizacja pracy magazynierów. Syn odwołującego R. N. (2) był Prezesem Zarządu Spółki i zajmował się kwestiami administracyjnymi, a więc reprezentował spółkę, nadzorował pracę księgowości, nadzorował pracę dyspozytorów oraz czy prawidłowo jest wykorzystywany tabor. Struktura organizacyjna w Spółce występowała w następujący sposób: zarząd, dyrektor ds. rozwoju, administracja w liczbie 17 pracowników, 7 dyspozytorów, 8 mechaników, 15 magazynierów i potem kierowcy. Odwołujący codziennie świadczył pracę, przeciętnie na dzień pracując 8 godzin. Ze swoich obowiązków pracowniczych rozliczał się przed R. N. (2) i M. I., z nimi też omawiał bieżącą działalność spółki.

Z tytułu wykonywanej pracy uzyskiwał wynagrodzenie określone umową o pracę i zawartymi porozumieniami z pracodawcą. Odwołujący korzystał też corocznie z przysługującego mu urlopu wypoczynkowego.

/ dowód z: akt ZUS, zeznań świadków R. N. (2), K. I., zeznań odwołującego, zeznań M. I. /

Sąd zważył, co następuje:

odwołanie R. N. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021r., poz.423), zwanej ustawą, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Po myśli art. 11 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12, zaś według art. 12 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy, pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Za pracownika natomiast – w myśl art. 8 ust 1 ustawy - uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem, że jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11 - dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca.

W orzecznictwie przyjmuje się, że pojęcia pracownik i zatrudnienie nie mogą być interpretowane na użytek ubezpieczeń społecznych inaczej niż interpretuje je akt prawny określający prawa i obowiązki pracowników i pracodawców - Kodeks pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30.05.2005r., sygn. akt III AUa 283/2005).

Według definicji zawartej w art. 22 Kodeksu pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że odwołujący R. N. (1) w odwołaniu od decyzji zaskarżonej, którą zaskarżył w całości, faktycznie domagał się jej zmiany tylko w części, a mianowicie za okres od 9 września 2014r., przyznając równocześnie, że w okresie wcześniejszym objętym tą decyzją, a mianowicie od 1 września 2009r. do 8 września 2014r. nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu jako pracownik zainteresowanej (...) Sp. z o.o. w N., bowiem był w tym czasie jedynym wspólnikiem Spółki, jak to przyjął organ rentowy. Stanowisko tego organu, z którym odwołujący się zgodził jest prawidłowe, wynikające z art.8 ust.6 pkt 4 ustawy systemowej, zgodnie z którym za osobę prowadzącą działalność gospodarczą uważa się wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Taki jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z 6 maja 2021r., Uz 5/21, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie tytułu określonego w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej (a nie jako pracownik). Z treści tego przepisu wynika, że samo posiadanie statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością decyduje o podleganiu przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej). Stanowisko to jest ugruntowane w judykaturze.

W tej sytuacji, biorąc pod uwagę fakt, że odwołujący zgodził się z decyzją w zakresie niepodlegania ubezpieczeniom pracowniczym w okresie od 1września 2009r. do 8 września 2014r. Sąd uznał, że prowadzenie postępowania w powyższym zakresie było zbędne (brak było kwestii spornej) i stąd z mocy art.355 k.p.c. umorzył w tej części postępowanie, o czym orzekł w pkt 2 wyroku.

Kwestia sporna dotyczyła podlegania odwołującego obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowym jako pracownika zainteresowanej (...) Sp. z o.o. w N. odnośnie dalszego okresu objętego decyzją zaskarżoną, czyli od 9 września 2014r. Od tego czasu odwołujący nie był już jedynym wspólnikiem zainteresowanej Spółki, lecz jednym z dwóch wspólników posiadającym połowę udziałów w spółce. Sąd podziela stanowisko odwołującego, że przy takim układzie własnościowym możliwe jest zatrudnienie wspólnika dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, gdy wspólnik taki nie jest wspólnikiem dominującym, który mógłby samodzielnie decydować w sprawach istotnych dla Spółki. Możliwe jest wykonywanie w takiej sytuacji pracy w ramach umowy o pracę, a więc przy zachowaniu elementu podporządkowania.

Organ rentowy stwierdzając, że brak jest podstaw do objęcia odwołującego ubezpieczeniem pracowniczym także od 9 września 2014r. powoływał się na fakt, że odwołujący nie podlega takim ubezpieczeniom, bo umowa o pracę zawarta w 2009r., kiedy odwołujący był Prezesem Zarządu i jednocześnie jedynym wspólnikiem, a na podstawie której to umowy odwołujący miałby świadczyć pracę również po 8 września 2014r. kiedy był już jednym z dwóch wspólników, była od początku nieważna.

W tym miejscu Sąd zwraca uwagę, że zgodnie z art.29 §2 k.p. dla umowy o pracę przewidziana jest forma pisemna. Niezachowanie jednak formy pisemnej umowy o pracę w momencie jej zawarcia nie powoduje jej nieważności. Prawnie skuteczny jest również consensus stron wynikający z zachowań konkludentnych, nieobjętych pismem takich jak dopuszczenie pracownika do pracy, rozpoczęcie jej przez pracownika za wiedzą pracodawcy, przyjmowanie pracy przez pracodawcę i realizowanie takiego stosunku prawnego, który odpowiada cechom stosunku pracy, określonym w art.22 k.p. Skutkuje on zawarciem umowy o pracę per facta concludentia. Wynika to z art.60 k.c., który ma zastosowanie w sprawach pracowniczych z mocy art.300 k.p., który stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych w ustawie, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby dokonującej czynności prawnej, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej.

W orzecznictwie ukształtowane jest także stanowisko, że mimo, iż zawarta umowa o pracę jest nieważna i nieważność ta nie podlega konwalidacji, strony mogą nawiązać umowny stosunek pracy przez czynności dorozumiane, w szczególności wskutek dopuszczenie pracownika do pracy, przyjmowania pracy przez pracodawcę i realizowania takiego stosunku prawnego, który odpowiada cechom stosunku pracy określonym w art. 22 k.p. Sąd Najwyższy w wyroku z 12 stycznia 2005r. I PK 123/04 wskazał, że: „ Zawarcie przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z członkiem jej zarządu umowy o pracę z naruszeniem art. 203 k.h. nie wyklucza późniejszego nawiązania stosunku pracy przez przystąpienie do jej wykonywania za wynagrodzeniem ”. W tym przypadku Sąd Najwyższy uznał, że nieprzekonujące jest stanowisko, że nieważność „ pierwotnej ” umowy o pracę z powodu jej sporządzenia z udziałem osoby nieuprawnionej do reprezentacji spółki, stwarzała bezwzględną przeszkodę do nawiązania stosunku pracy. Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli wadliwość w zakresie nawiązania stosunku pracy przez nieuprawniony do tego organ zaistniała tylko w określonym momencie, ale następnie praca była faktycznie wykonywana za wiedzą i aprobatą spółki już właściwie reprezentowanej, to powstaje pytanie, dlaczego miałyby być niedopuszczalne przyjęcie, że w ten sposób, który wyrażał się przede wszystkim czynnościami o charakterze faktycznym, zawarta została umowa o pracę. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 16 października 2018r. (I UK 115/18) stwierdzając dodatkowo, że pomimo bezwzględnej nieważności umowy o pracę z punktu widzenia czynności prawa cywilnego – oświadczenia woli, inne w zakresie zaś w zakresie prawa pracy. Pomimo bezwzględnej nieważności umowy o pracę z uwagi naruszenia zasad reprezentacji sp. z o.o. określonych w art. 210 k.s.h. umowa taka może być skutecznie zawarta na skutek czynności faktycznych, a mianowicie dopuszczenia pracownika do pracy, wypłaty wynagrodzenia przez pracodawcę i zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Zatem chodzi o przypadek dorozumianego zawarcia umowy o pracę

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznania niniejszej sprawy należy stwierdzić, że pomimo tego, iż umowa o pracę z 2009r., z przyczyn wskazanych wcześniej, nie mogła być uznana za ważnie zawartą, to jednak przeprowadzone postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że od 9 września 2014r., kiedy odwołujący nie był już jedynym współnikiem tej spółki, faktycznie świadczył pracę na stanowisku dyrektora ds. rozwoju, w pełnym wymiarze czasu pracy, za comiesięcznym wynagrodzeniem, w warunkach podporządkowania, gdy z podjętych działań rozliczał się przed R. N. (2) i M. I.. Odwołujący korzystał też z uprawnień pracowniczych, w tym z urlopu wypoczynkowego. Okoliczności te wskazują, że w okresie od 9 września 2014r. odwołujący rzeczywiście świadczył pracę w warunkach charakterystycznych do stosunku pracy a do zawarcia umowy o pracę co do tego okresu doszło w sposób dorozumiany przez czynności faktyczne wymienione powyżej: wykonywanie przez odwołującego pracy i jej przyjmowanie przez pracodawcę, przy zachowaniu cech charakterystycznych dla stosunku pracy określonych w art. 22 k.p. W konsekwencji przyjęcia, że ubezpieczony od 9 września 2014r. wykonywał pracę dla zainteresowanej Spółki jako pracownik jest objęcie odwołującego obowiązkowym ubezpieczeniami pracowniczymi jak w zaskarżonej decyzji.

Zajmując takie stanowiska Sąd z mocy art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. w pkt 1 wyroku zmienił częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż odwołujący R. N. (1) jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w N. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 9 września 2014r.

W pkt 3 wyroku Sąd z mocy art. 477(10)§2 k.p.c. przekazał wniosek R. N. (1) zawarty w piśmie procesowym z dnia 15 czerwca 2021r. o objęcie ubezpieczeniem społecznym u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w N. z tytułu umowy zlecenia za okres od 1 września 2009r. do 8 września 2014r. do rozpoznania organowi rentowemu. Podkreślić należy, że Sąd w postępowaniu zainicjowanym odwołaniem od decyzji może orzekać tylko i wyłącznie w przedmiocie objętym tą decyzją, gdyż postępowanie sądowe ma charakter kontrolny w stosunku do takiej decyzji. Skoro kwestia podlegania odwołującego z tytułu umowy zlecenia nie była objęta zakresem decyzji zaskarżonej to Sąd nie mógł w tym przedmiocie prowadzić postępowania i orzekać merytorycznie. Stąd żądanie odwołującego w tym zakresie należało z mocy powołanego przepisu przekazać do rozpoznania organowi rentowemu, który wyda w tym przedmiocie decyzję, od której będzie przysługiwał środek odwoławczy do Sądu.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. w związku z art.99 k.p.c. oraz w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. poz.1800).

(-) sędzia Grzegorz Tyrka